

AW/08

‘Η Αρχιτεκτονική
ως πολιτιστικό
αγαθό.
Η αρχιτεκτονική
πραγματικότητα
στην Ελλάδα του
2008.’

ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Α. Μ. ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ
Α. Μ. ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΑΣ
ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΑΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΕΛΙΜΠΑΣΑΚΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΕΛΙΜΠΑΣΑΚΗΣ

ΘΑΝΟΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΘΑΝΟΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΗΛΙΑΣ ΜΕΣΣΙΝΑΣ
ΗΛΙΑΣ ΜΕΣΣΙΝΑΣ

ανοίγουμε την αρχιτεκτονική στην πόλη

Στα πλαίσια του παρόντος βιβλίου που ετοιμάστηκε για την 'ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ 2008' ζητήθηκε η συγγραφή ενός κειμένου 1.000 λέξεων από συναδέλφους αρχιτέκτονες πάνω στο θέμα:
*'Η Αρχιτεκτονική ως πολιτιστικό αγαθό.
 Η αρχιτεκτονική πραγματικότητα στην Ελλάδα του 2008.'*

Το μοναδικό κριτήριο επιλογής των συναδέλφων ήταν η συμμετοχή τους με οποιονδήποτε τρόπο στις διεργασίες της 'Εβδομάδας Αρχιτεκτονικής 2008'.

Το θέμα που επιλέχθηκε αποτελεί και τη θεματολογία της κεντρικής εκδήλωσης και αφορά την Αρχιτεκτονική ως πολιτιστικό αγαθό μέσα από την αρχιτεκτονική πραγματικότητα στην Ελλάδα του 2008.

- ::: Έχει μεταλλαχθεί η Ελληνική Κοινωνία τα τελευταία χρόνια, επιζητεί ο πολίτης καλύτερη Αρχιτεκτονική ή έστω απλά Αρχιτεκτονική και όχι το σχεδιασμό της οικείας του από κάποιον Μηχανικό;
- ::: Ποιος είναι ο ρόλος του Αρχιτέκτονα στη σημερινή κατασκευαστική πραγματικότητα;
- ::: Είναι ο ρόλος του Αρχιτέκτονα καθαρά σχεδιαστικός ή οφείλει μέσα από την πολυσχιδή προσωπικότητα του να παρέμβει και να συμβάλλει καθοριστικά στην ευρύτερη παιδεία της κοινωνίας;
- ::: Σε αντίθεση με τις καθοριστικές δεκαετίες του θαύματος του 'ΕΟΤ' και των μοναδικών σχολικών κτιρίων ποια είναι σήμερα η παραγόμενη 'δημόσια' αρχιτεκτονική;
- ::: Αποτελεί η βιώσιμη Αρχιτεκτονική λύση στη διαρκώς διογκούμενη περιβαλλοντική καταστροφή και πως μπορεί να εφαρμοστεί στην Ελλάδα;
- ::: Ο απαρχαιωμένος ΓΟΚ είναι σε θέση να διαχειριστεί τις νέες οδηγίες για την ενεργειακή ταυτότητα;
- ::: Ποια είναι η πραγματική σχεδιαστική ελευθερία του Αρχιτέκτονα μέσα σε τόσο περιορισμένους οικοδομικούς κανονισμούς και την εργολαβομηχανικίστικη νοοτροπία της πλειοψηφίας των πολιτών;

Ευχαριστούμε τους συναδέλφους που κατάφεραν να ανταποκριθούν στην πρό(σ)κληση λόγω του περιορισμένου χρόνου που δόθηκε από την οργανωτική επιτροπή και της ραστώνης του καλοκαιριού.

Τα κείμενα που ακολουθούν αποτελούν προσωπικές απόψεις των συγγραφέων, δημοσιεύονται αυτούσια όπως στάλθηκαν χωρίς καμία διόρθωση ή επεξεργασία.

Οργανωτική Επιτροπή 'Εβδομάδας Αρχιτεκτονικής 2008'

ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ,

Αρχιτέκτων - αρχιτεκτονική ομάδα anamorphosis

Αρχιτεκτονική Αγωγή και Παραγωγή.

Η 'ήπια' κτιστή πραγματικότητα ως τρόπος πολιτισμού στην σύγχρονη Ελλάδα.

Για να σχολιάσουμε την αρχιτεκτονική ως πολιτιστικό αγαθό στην σημερινή Ελλάδα θα πρέπει πρώτα να την δούμε στην ευρύτερη διάσταση της ως κτιστή χωρική πραγματικότητα και παραγωγή, και κατ' επέκταση ως κοινωνική αγωγή και ενεργό όραμα, όπου η καθημερινή χρήση/βίωση παίζει καθοριστικό προτασιακό ρόλο. Θα χρειαστεί ακόμα να την αποσυνδέσουμε από την τρέχουσα φαντασίωση του καλώς και ηπίως κατοικείν ('να περνάμε καλά'), και να εστιάσουμε στην ολοένα διογκούμενη κρίση που εκφράζεται μέσα από μία παγιωμένη πλέον στην χώρα μας συνθήκη χωρικής αχρησί-τητας: δυσχρησίας και χωρικής πενίας, σε μικρή και μεγάλη κλίμακα.

Χαρακτηριστικό της κρίσης αυτής είναι η επικράτηση της ατομοκεντρικής ιδιοποίησης του χώρου, μιας μονότροπης λειτουργικότητας που συνήθως εκφράζεται με την μορφή 'δικαιώματος στο χώρο' αλλά ταυτόχρονα και 'αποδέσμευσης' από αυτόν, κάτι που ακυρώνει την ίδια την υλικότητα της χρήσης και την ετερότροπη, κοινωνική διαλεκτική της. Όμως, συμπωματικά προς την επικρατούσα κατάσταση και ως επιστροφή του απωθημένου πλέον, συνυπάρχει και ένα κοινωνικό αίτημα για περισσότερη συμμετοχή στην παραγωγή και διαχείριση του χώρου, αίτημα για περισσότερη αρχιτεκτονική πράξη, όχι ως πολιτιστικό πρόσθετο, αλλά ως πράξη ταυτόσημη του πολιτισμού. Αντίθετα προς την εγώτροπη λειτουργικότητα, εδώ ανακαλύπτουμε ένα διευρυμένο αρχιτεκτονικό υποκείμενο που αφορά σε συμπωματικές κοινωνικές ομάδες (φοιτητές, τουρίστες, μετανάστες, απρόβλεπτες η περιστασιακές συγκεντρώσεις και κοινωνικότητες (από λαϊκές αγορές μέχρι νοσοκομεία) ή ακόμα υποκειμενικότητες που προκύπτουν σε συνθήκες καθημερινής επαναληπτικής χρήσης, εργασίας, γειτονίας, φιλοξενίας, οικιακής φροντίδας κλπ. Χαρακτηριστικό των υποκειμένων αυτών είναι το ότι η κοινωνική/πολιτιστική συνοχή τους δεν 'εκφράζεται' ούτε επικάθεται στον χώρο που χρησιμοποιούν, αλλά συντίθεται με και από αυτόν. Προτείνουν έτσι χώρο, επανεισάγοντας την χωρική δυναμική του χρήστη, τόσο απαραίτητη αλλά και παρεξηγημένη στην συνθετική εργασία του αρχιτέκτονα. Και αυτό έχει πρωτεύουσα θεωρητική και πρακτική σημασία.

Τα παραδείγματα δυσχρησίας είναι πολλά. Ας σκεφτούμε την βάνουση ελαχιστοποίηση του χώρου των ηττημένων πλέον πεζών. Την κατάληψη των πεζοδρομίων από τροχοφόρα, τραπεζοκαθίσματα, σκουπίδια, περιπτώματα... Την 'ήπια κυκλοφορία' (sic) των μοτοσικλετών στους πεζόδρομους, που ως άλλες ιερές αγελάδες, υπεράνω γήινων νόμων, απαιτούν τον δέος και την λατρεία των παλιμπαιδίζοντων νεοελλήνων, και την πλήρη υποταγή όλων μας στην ρυπογόνα τους ρώμη (βλ. βαρβατίλα). Την ατμοσφαιρική, ακουστική, οπτική, αστική... ρύπανση. Τα καμένα δάση,

ανοίγουμε την αρχιτεκτονική στην πόλη